

ת"פ 47285/12/16 - מרדכי (מורדי) מור נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 47285-12-16 מדינת ישראל נ' מור(עצור בפיקוח) ואח'
תיק חיצוני: 525120/2016

בפני	כבוד השופטת דנה מרשק מרום
המבקש	מרדכי (מורדי) מור - באמצעות עו"ד אבי כהן
נגד	
המשיבה	מדינת ישראל - באמצעות פמ"מ (פלילי) וע"י עו"ד רועי לוס

החלטה

רקע והשתלשלות ההליכים

1. מונחת לפניי בקשה לחייב את המשיבה בתשלום פיצויים והוצאות משפט בהתאם לסעיף 80(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "החוק"), על סך 140,000 ₪ (20,000 מתוכם על הוצאות משפט).

הבקשה הוגשה לאחר שכתב האישום נגד המבקש בוטל על פי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ").

2. ביום 22.12.16 הוגש כתב אישום כנגד המבקש, כנאשם 1, וכנגד דינו קאסטלאנו, נאשם 2, אשר ייחס לשניים **עבירות של נשק (נשיאת נשק)** לפי סעיף 144(ב) רישא לחוק, **סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה** לפי סעיף 332(2) ו- (5) לחוק, ו**שיבוש מהלכי משפט** לפי סעיף 244 לחוק.

על-פי האמור בכתב-האישום, המבקש היה בעליו של עסק למתן שרותי מטבע (צ'יינג'), בראשון לציון. בתקופה הרלוונטית לכתב האישום ומספר חודשים לפני כן, ביקש למכור את העסק, ולשם כך הסתייע בחברו, נאשם 2. במהלך מספר חודשים שקדמו ליום האירוע, נפגשו השניים עם אדם בשם עופר דיגמי אשר התעניין ברכישת העסק.

ביום 4.12.16 בשעה 15:00 לערך שוחח דיגמי עם נאשם 2 ונקבע כי ייפגשו יחד עם המבקש במסעדה על חוף ימה של ראשון לציון. בסמוך לאחר השיחה, המבקש, חברו בר שטרית שהיה עימו בעסק באותה העת, והנאשם 2 נסעו לפגישה ברכבו של המבקש.

על-פי המיוחס לנאשמים, המבקש ונאשם 2 נשאו עימם באותה עת אקדח אשר נגנב בשנת 2005. השניים נסעו ברכב לחוף, כאשר דיגמי שוחח עם נאשם 2 במהלך הנסיעה וכיוון אותם לחניון הצמוד לחוף.

בשעה 17:22 לערך נכנסו המבקש, נאשם 2 ושטרית אל החניון ויצאו מהרכב. מיד ניגשו אליהם מספר גברים לבושים ברדס (קפוצ'ון), כאשר בידיהם אלות וקסדות אופנוע והורו לשטרית להסתלק מהמקום.

בשלב זה התקבצו מכל רחבי החניון כ- 20 גברים, אשר ניגשו אל המבקש ונאשם 2, כולם לבושים בגדים כהים וחלקם עוטים קפוצ'ונים, והחלו לתקוף את השניים, תוך שהיכו אותם באמצעות ידיהם, אלות וקסדות אופנוע. כתוצאה מהתקיפה נגרמו למבקש שבר בקרסול ובצלע.

בשלב זה שלף נאשם 2 את האקדח, ירה מספר יריות באוויר, והחבורה התפזרה מיד לכל עבר, כאשר נאשם 2 ירה מספר יריות לעבר חלק מהגברים הבורחים. כתוצאה מהירי חדר קליע לדירה בקומה הראשונה, בבניין הסמוך לחניון. המבקש, נאשם 2 ושטרית נסעו מהמקום בעוד המבקש נוהג ברכב.

בשל האירוע, לרבות היריות, התקשרו שכנים למשטרה, וניידות משטרה הגיעו לחניון בניסיון לאתר מעורבים באירוע.

בשעה 17:30 איתרו השוטרים את הרכב בו היו המבקש ונאשם 2, ונסעו אחריו ברכב משטרה סמוי, עד לעצירת הרכב בעקבות עומס תנועה בראשון לציון. בשלב זה יצאו מהרכב המשטרה שלושה שוטרים, כאשר הם חובשים כובעי בילוש לזיהוי, שניים מהשוטרים ניגשו לרכב וניסו לפתוח חלון ודלת, אך המבקש ונאשם 2 הסיטו מיד את הרכב ופתחו בנסיעה פרועה. כתוצאה מכך נהדף אחד השוטרים לאחור, נפל לארץ ונחבל בראשו, ידיו ורגליו.

המבקש ונאשם 2 המשיכו לנסוע בפראות בראשון לציון, תוך שהם מנסים לפלס לרכב דרך מילוט, ובעודם מנגחים והודפים כלי רכב אחרים אשר עמדו בסמוך להם בעומס התנועה באותה עת. כתוצאה מכך נגרמו לשלושה כלי רכב נזקים.

אחד השוטרים ירה פעם אחת לעבר הגלגל האחורי ברכב, אך המבקש ונאשם 2 המשיכו בנסיעתם, ורק לאחר שירה פעם נוספת לעבר הגלגל הקדמי נעצר הרכב. עם העצירה השליך המבקש את האקדח דרך חלון הנהג.

3. הנאשמים היו מיוצגים בתחילה על-ידי עו"ד איתן סבג, ביולי 2017 הוחלף הייצוג לתקופה קצרה לידי סניגורים מהסניגוריה הציבורית, ומסוף חודש יולי 2017 היו שני הנאשמים מיוצגים על-ידי עו"ד אבי כהן.

בדיון שהתקיים ביום 11.9.17 בתיק העיקרי הנאשמים כפרו במיוחס להם בכתב-האישום. עו"ד כהן מסר מענה מפורט בשם שני הנאשמים ולפיו, נאשם 2 לא החזיק באקדח ולא ירה באוויר והוסיף, כי חיי הנאשמים ניצלו בנס מחבורת התוקפים. באשר לאקדח פירט, כי האקדח שייך לאחד מהתוקפים מהחלק הראשון של האירוע, תוך כדי מאבק המבקש הצליח לחלץ את הנשק, אחד התוקפים ירה באוויר ואחד הכדורים פגע בקיר הבניין, אז החלה חבורת התוקפים להימלט מהמקום. טען, כי בחלקו השני של האירוע, ברגע שאחד השוטרים הזדהה, הנאשמים האטו נסיעתם, והמבקש הוא שהשליך את האקדח ברגע שהבינו שמדובר באנשי משטרה.

4. בהמשך, הוגשה עתירה לגילוי ראיה, וביום 14.11.17, התקיים דיון לפניי במעמד ההגנה בלבד, במהלכו נשמעה גרסה דומה. נקבע דיון המשך ליום 29.11.17 במעמד התביעה והגורמים המקצועיים

הקשורים.

5. ביום 22.11.17 התקיים הליך גישור לפני כבוד השופטת ברודי, ובסופו גובשה הסכמה שכללה את ביטול כתב-האישום נגד המבקש, תיקון כתב-האישום לגבי הנאשם 2 לו יוחסה עבירה של **ירי באזור מגורים** לפי סעיף 340א לחוק, ועתירה משותפת להשתת עונש של מאסר על-תנאי על הנאשם 2.

6. לפי עובדות כתב-האישום שתוקן במסגרת הליך הגישור, נמחקה העובדה כי המבקש ונאשם 2 נשאו עימם אקדח גנוב, וכל העובדות הקשורות לנטילת האקדח והירי ממנו יוחסו לנאשם 2. צוין, כי לאחר שחבורת הגברים תקפה את המבקש ונאשם 2, וגרמה למבקש לשבר בקרסול ובצלע, נטל הנאשם 2 מהמקום אקדח, אשר נגנב בשנת 2005, וירה מספר יריות באוויר. החבורה התפזרה מיד לכל עבר, ונאשם 2 ירה מספר יריות לעבר חלק מהגברים הבורחים. כתוצאה מהירי חדר קליע לדירה בקומה ראשונה הסמוכה לחניון. המבקש ונאשם 2 נכנסו לרכב, ויחד עם שטרית, נסעו מהחניון.

בשל האירוע, לרבות היריות, התקשרו שכנים למשטרה, ניידות משטרה הגיעו לחניון והחלו בניסיון לאתר מעורבים באירוע.

החלק הקשור לנסיעתם של המבקש ונאשם 2 לאחר האירוע נמחק.

כאמור, במסגרת ההסדר שהוצג במשותף לגבי שני הנאשמים, כתב האישום נגד המבקש בוטל לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, ונאשם 2 הודה והורשע בעבירה של **ירי באזור מגורים**.

7. בטיעונים לעונש, בירך עו"ד כהן על ביטול כתב-האישום כנגד המבקש ועל תיקון כתב-האישום לגבי נאשם 2, וביקש לשכנע כי הסדר הטיעון הוא סביר.

8. במסגרת גזר-הדין של הנאשם 2 קבעה כבוד השופטת ברודי, כי השיקולים המרכזיים שהביאו להסדר הטיעון הם שיקולים ראייתיים, וכן שיקולים שאותם ניתן לסווג כ"הגנה מן הצדק" על רקע ההליך המשפטי שהסתיים בעניינם של חלק מהתוקפים של הנאשמים (ראו בגזר-הדין מיום 22.11.17 בעמ' 20).

9. לסיום חלק זה יוזכר, כי המבקש היה עצור מיום 4.12.16 (יום האירוע) עד ליום 28.4.17 (146 ימים), והועבר למעצר בתנאי איזוק עד ליום 6.11.17 (191 ימים).

טענות הצדדים

10. הצדדים הגישו את טענותיהם בכתב וביום 8.11.18 התקיים דיון בבקשה.

11. לטענת ב"כ המבקש, המדובר באדם ללא כל עבר פלילי, נשוי ואב לשני ילדים קטינים, אשר היה בעליו של עסק למתן שרותי מטבע בראשון לציון עובר למעצרו ופרנס את משפחתו בכבוד.

כנגד ארבעה מתוקפיו של המבקש, בעלי עבר פלילי מכביד, הוגש כתב-אישום בבית-משפט השלום בראשל"צ בגין תקיפתם את המבקש באירוע דנן.

המבקש זעק לחפותו לאורך כל חקירותיו, אין ספק כי הוא הקורבן של האירוע, נגרמה לו פגיעה אנושה ממעצרו הממושך, והוא הגיע לפת לחם לאחר שאיבד את פרנסתו ואינו מצליח למצוא מקום עבודה מאז.

בדיון הוסיף ב"כ המבקש, כי אלמלא התושייה והאומץ שגילה כשנלחם על חייו, יתכן שהיה מוצא את מותו באותו אירוע. כתוצאה מהתקיפה, סבל משבר עם חבלות.

באשר להתנהלות בבית-המשפט טען, כי המבקש יכול היה להמשיך את ניהול התיק, אך מכיוון שהמבקש ונאשם 2 היו במעצר באיזוק לאחר מעצר ממושך, כל צד עשה את השיקולים שלו ובהתאם גובשה ההסכמה שהוצגה בבית-המשפט. לדידו, התוצאה היא, שהמדינה הסכימה שהמבקש אינו אשם וחזרה בה מכתב-האישום.

הוסיף, כי לא היה מקום להגיש כתב-אישום מלכתחילה, אך בכל מקרה לאחר שהתביעה ראתה את התמונה במלואה, מן הראוי היה לחזור מכתב-האישום ולשחרר את המבקש.

ב"כ המבקש ציין, כי אמנם מרשו יכול להגיש תביעה אזרחית של מליוני שקלים כנגד התוקפים, אך אין בכוונתו לעשות כן על רקע חששו מהם.

לתמיכה בטענותיו בדבר הנזק שנגרם למבקש הוצגו מסמכים רפואיים ומסמכים הקשורים לעסק ולחובות, אם כי הודגש, כי הסכומים המבוקשים הם לפי התקנות.

ב"כ המבקש הגיש מספר פסקי-דין ועתר, בנסיבות מצטברות אלו, לפצות את המבקש לאחר שהוכח שהתקיימו "**נסיבות אחרות**" בהתאם לסעיף 80 (א) לחוק, לרבות פיצוי בעבור התקופה בה שהה במעצר בתנאי איזוק וכן החזר עבור הוצאות משפט.

12. ב"כ המשיבה הבהיר, כי בהליך מעצר שהתקיים בעניינו של המבקש, הסכים עורך דינו דאז לקיומן של ראיות לכאורה. בהמשך, הגיש המבקש בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו, ובדיון שהתקיים ביום 2.10.17 הוצהר על-ידי הסניגור, כי לא יטען כנגד ההחלטה בדבר קיומן של ראיות לכאורה.

אשר לאירוע, טען ב"כ המשיבה כי המבקש ונאשם 2 הגיעו למפגש שהתברר בדיעבד כמארב, והם הותקפו על-ידי אנשים רבים. ההליך המשפטי בעניינם של ארבעה מהתוקפים הסתיים ביום 10.7.17

(כשכתב-האישום כנגד מי שהיה נאשם 3 נמחק בשל קשיים ראייתיים). בית המשפט השלום בראשון לציון גזר על הנאשמים עונשים מקלים לעומת עתירות המאשימה, כשנאשם 1 נדון לעונש של 8 חודשי מאסר בפועל, ונאשמים 2 ו-4 נדונו לעונש של 4 חודשי מאסר בפועל.

ב"כ המשיבה הסביר, כי ההסכמה בתיק דנן גובשה לאחר שההליך בבית-משפט השלום הסתיים, כשקיימת התייחסות לכך בגזר-דינו של נאשם 2. חלק מההסכמה הכוללת הביאה למחיקתו של המבקש מכתב-האישום, למרות שהודה בבית-המשפט שנטל את האקדח וזרק אותו מהחלון בעת המעצר, כך שביצע עבירה של החזקת/נשיאת נשק. לבסוף, הנאשם 2 לקח אחריות על מעשים אלו במסגרת ההסכמה הכוללת.

אשר לנסיבות הנוגעות למשפט ציין ב"כ המשיבה, כי צוותי ההגנה של המבקש התחלפו פעמיים, והדיונים בשלב המעצר נדחו לשם לימוד החומר (כשלמעשה עניינם של התוקפים הסתיים עוד בטרם החל ההליך הפלילי בעניינם של המבקש ונאשם 2).

אשר לטיב הזיכוי הזכיר, כי המדינה חזרה בה מכתב האישום לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ. מהטיעונים שהוצגו בהליך הגישור מיד לאחר ההודעה על החזרה מכתב-האישום בעניינו של המבקש, הדגישה נציגת הפרקליטות כי מדובר בתיק ובו נסיבות חריגות ביותר. אין לראות בחזרה מכתב האישום כאילו עמדה בפני עצמה, אלא רכיב אחד מהסדר כולל שנערך עם המבקש ועם הנאשם 2, אשר היו מיוצגים על-ידי אותו סניגור שניהל את הגנתם כמקשה אחת לאורך כל ההליך. ההסדר היה בראייה כוללת של המקרה, והתחשב בעונשיהם של התוקפים, בקשיים הראייתיים, בפציעתו של המבקש ובתקופה בה שהה במעצר, וכן בכך שהיה ללא עבר פלילי.

בעקבות טענותיו של המבקש לענין הנזקים הפיסיים שנגרמו נטען, כי יש להפריד בין הבקשה לפיצויים מהמדינה לבין בקשת פיצויים מהתוקפים בהליך אזרחי.

באשר לנזקים הכלכליים הנטענים הוזכר, כי הרקע לכל האירוע הוא רצונו של המבקש למכור את הצ'ינג' כיוון שהיה עסק כושל. לאורך כל הליך המעצר, שחרורו של המבקש התעכב על רקע הקושי לעמוד בהפקדת ערובה במזומן, אשר הופחתה בהמשך. בנוסף, מהמסמכים שהגיש עולה, כי נפתחו נגד המבקש תיקי הוצל"פ בסכומים משמעותיים הרבה יותר בשנים שלפני המעצר. בכל מקרה, לא הוגשו ראיות המעידות על כך שמצבו הכלכלי של המבקש השתנה בעקבות המעצר.

לגישת ב"כ הפרקליטות, מקרה זה נמנה על אחד מאותם מקרים מורכבים, אשר בחינת נסיבותיו הכוללות מלמדת כי לא מתקיימות אותן **נסיבות אחרות** המצדיקות תשלום פיצויים למבקש. המבקש זכה להתחשבות והקלה משמעותית, אשר באו לידי ביטוי במחיקתו מכתב האישום, כאשר לנגד עיני

המשיבה עמדה מלוא התמונה, לרבות פציעתו של המבקש וימי המעצר בהם שהה. תשלום פיצוי למבקש, בנסיבות דנן, עומד בניגוד לתחושת הצדק, כאשר המבקש נמחק מכתב האישום - על אף הראיות נגדו ותגובתו לכתב אישום.

המתווה הנורמטיבי

13. סעיף 80(א) לחוק, שעניינו "הוצאות ההגנה מאוצר המדינה" קובע:

"80. (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט שלא היה יסוד להאשמה, או שראה נסיבות אחרות המצדיקות זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו בשל האשמה שממנה זוכה, או בשל אישום שבוטל לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור."

14. בפסק-הדין המנחה בסוגיה - ע"פ 4466/98 **ראמי דבש נגד מדינת ישראל**, פד"י נו(3) 73, 100 [2002] (להלן: "**עניין דבש**") נקבע, כי מעצר או מאסר, לבד מהעובדה שפוגעים הם - או עשויים הם לפגוע - במאזן הכספי של אדם, יש בהם אף כדי להביא להשפלה או לביזוי. על כן, ההסדר בסעיף 80 מגלם בתוכו את ההכרה בנזק שנגרם לנאשם כתוצאה מהליכים שנכפו עליו, כשהעמדתו של אדם לדין גוררת מעצם טיבה פגיעה בכבודו, ונלווה לכך חיסרון כיס הנובע מהצורך לממן הגנה ראויה, ולעיתים גם פגיעה בעיסוקו של מבקש הפיצוי ואף בקניינו.

15. עם זאת, בע"פ 6137/05 **שלומוב נגד מדינת ישראל** [8.1.07] (להלן: "**עניין שלומוב**"), בית-המשפט העליון קרא לנהוג באחריות בעניין הפיצוי וקבע, כי המחוקק לא הורה על פיצוי גורף ואוטומטי כל אימת שהליך פלילי, לרבות הליך שנעצר בו אדם, הסתיים בזיכוי, אלא הותיר את שיקול הדעת לבית-המשפט. בכך הכיר המחוקק, בעקיפין, גם בהיבטים הכלכליים של הפיצוי, כשההכבדה שעלולה להיווצר על אוצר המדינה אם החיוב יהיה אוטומטי, עלולה להרתיע מפני הגשתם של כתב-אישום ראויים, ובמילים אחרות - להוביל לכרסום בשלטון החוק. הפתרון הגלום בסעיף מהווה נוסחת איזון שבית-המשפט הוא המופקד על ביצועה.

16. המבקש, אשר תנאי הסף הראשון בעניינו מתקיים (שכן כתב-האישום נגדו בוטל לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ) עותר לפסוק לו פיצוי והוצאות הגנה בהתבסס על העילה השניה המנויה בסעיף - קיומן של "**נסיבות אחרות המצדיקות זאת**". העילה הראשונה בסעיף - "**שלא היה יסוד להאשמה**" אינה רלבנטית לעניינו.

17. העילה בה עסקין היא עילה רחבה, ובפסיקה היא הוגדרה כעילה עמומה, כשהעמימות אינה מקרית אלא מאפיינת את חוסר המסוימות שבה:

"לא בכדי בחר המחוקק, בעניין הנדון, ביטוי עמום, שאין לו צורה ואין לו מידה, כמו 'נסיבות אחרות'. הביטוי נולד עמום על-מנת שיישאר עמום. הוא נמנה על משפחה של ביטויים עמומים, כמו צדק, מוסר, תקנת הציבור, סבירות, משמעת, קלון ועוד. יש הקוראים להם בשם מושגי ססתום. העמימות של ביטויים אלה היא טעם החיים שלהם. הם אמורים לרחף, בלתי מוגדרים, מעל הכללים. אסור לקצץ את כנפיהם ולכלוא אותם בכלוב של כלל נוקשה. כלל כזה עלול להרוג אותם..." (ראו בע"פ 7826/96 רייש נגד מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481, 496 - 497 [1997] - להלן: "עניין רייש").

18. בעניין דבש ושלומוב נקבע, כי יש לחלק לשלוש קבוצות את סוגי השיקולים המנחים את בית-המשפט בבואו לפסוק פיצוי בגין העילה הרחבה: 1. נסיבות הנוגעות להליכי המשפט עצמם; 2. טיב זיכוי של הנאשם; 3. נסיבות אישיות של הנאשם שזוכה. לצד קטיגוריות אלו, התפתחו בפסיקה מבחני משנה, כגון התנהגות המשטרה והתביעה (באופן זדוני או רשלני); התנהגות הנאשם בחקירתו או במהלך משפט (כגון נאשם ששיקר או שמר על זכות השתיקה); סוג העבירה והעונש לו הנאשם היה צפוי אלמלא זיכוי(ראו בע"פ 1442/12 פלוני נגד מדינת ישראל [26.2.13], בפסקה 6). יוער, כי בכל מקרה רשימת השיקולים אינה סגורה ואינה מחייבת, והיא פועל יוצא של נסיבות המקרה (עניין רייש, בעמ' 499).

מן הכלל אל הפרט

19. לאחר עיון בבקשה ובתגובה, שמיעת הצדדים ועיון בפסיקה, כשחלק מההליכים התנהלו לפניי, הגעתי למסקנה כי דין הבקשה להידחות. באופן כללי ייאמר, כי בנסיבות תיק זה, ועל-פי "מבחן מאזן של צדק" (ראו בפסקה 21 לפסק-דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) מלצר בע"פ 5097/10 בוגנים נגד מדינת ישראל [15.1.13] - להלן: "עניין בוגנים"), לא ניתן לראות בחזרה מכתב האישום כמהלך עצמאי בעניינו של המבקש בלבד, אלא רכיב אחד מהסדר כולל שנערך עם המבקש ועם הנאשם 2, אשר היו מיוצגים על-ידי אותו סניגור שניהל את הגנתם כמקשה אחת לאורך כל ההליך.

20. **באשר לנסיבות הקשורות להליכי משפט** ייאמר, כי לאחר הגשת כתב-האישום, באי-כוח המבקש הסכימו לאורך כל הליך המ"ת כי קיימות ראיות לכאורה כנגד המבקש.

21. בישיבת יום 12.1.17, הסכים ב"כ הנאשמים לקיומן של ראיות לכאורה והשניים נשלחו לקבלת תסקירים. בית-המשפט נעתר לבקשות ההגנה והדיונים נדחו, כאשר בסופו של יום הוגשו שלושה תסקירים בעניינו של המבקש. במהלך שלושת החודשים שלאחר מכן, התקיימו מספר דיונים שעניינם

היה באיתור חלופה מתאימה. ביום 19.4.17 ניתנה החלטה להעברת המבקש למעצר בתנאי איזוק. המבקש לא עמד בתנאי השחרור הכספיים, בתזכורת ערבויות מיום 4.5.17 סכום הערבות במזומן הופחת, והמבקש אכן הועבר למעצר בתנאי איזוק.

22. עם החלפת הייצוג, ביום 11.9.17 הגיש עו"ד כהן בקשה לעיון חוזר, בין השאר, בטענה שלא קיימות ראיות לכאורה (לאחר שקיבל את הר"פ של התוקפים). חרף האמור, בדיון מיום 2.10.17 הובהר על-ידי ב"כ המבקש, עו"ד כהן, כי נושא הראיות אינו על הפרק והוחלט כי הסניגור יגיש בקשה אחרת לעיון חוזר שעניינו ביטול המעצר בפיקוח אלקטרוני על-מנת להשתלב בעבודה.

23. באשר לתיק העיקרי ייאמר, כי עיון במענה שניתן לכתב-האישום על-ידי שני הנאשמים בעת שהיו מיוצגים על-ידי אותו סניגור, לעומת כתב-האישום המתוקן, מצביע על פער המחזק את הצורך בראייה כוללת לפיה, החזרה מכתב-האישום היתה נדבך אחד מהסדר כולל הנוגע למבקש ולנאשם השני. כך, למשל, חרף העובדה שהמבקש הודה בהחזקת האקדח, בכתב-האישום המתוקן יוחסו המעשים לנאשם 2. אין בהתנהלות המתוארת כדי לשקף התנהגות זדונית או רשלנית של התביעה, אלא ההיפך הוא הנכון: בסופו של יום, בחסות הליך הגישור, ההסדר בוצע בעיתוי המתאים, כשברקע התחשבות בקשיים הראייתיים, בפציעתו של המבקש, בתקופה בה שהה במעצר, בעובדה שהוא נעדר עבר פלילי, ובענישה שהוטלה על התוקפים שההליך בעניינם הסתיים עוד לפני שמשפטו של המבקש החל. בנסיבות אלו, לא ניתן לטעון שהמאשימה יכולה היתה לחזור בה מכתב-האישום בשלב מוקדם יותר, ורק הסדר הטיעון הכולל בחסות הליך הגישור איפשר זאת.

24. באשר לשיקולים הנוגעים לטיב "זיכוי" של המבקש ייאמר, כי במקרה דנן אין המדובר בזיכוי כתוצאה מהכרעה משפטית של הראיות, אלא בחזרה מכתב האישום לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ, שמשמעותה הסכמה של התובע והנאשם לבטל אישום בשלב האמור, ודין הביטול כדין ביטול לפני תשובת הנאשם.

אמנם יש צדק בדברי ההגנה לפיה, אין בביטול כתב האישום לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ כדי לפסול, מניה וביה, את האפשרות להורות על שיפוי המבקש. עם זאת נקבע, כי לאיפיון הזיכוי יש השלכה לעניין פסיקת הפיצויים (ראו בעניין שלומוב, פסקה 22).

בכל מקרה, גם בהקשר זה חשוב להדגיש, כי רק הראייה הכוללת של המקרה בשילוב הנסיבות של המבקש, של הנאשם 2, ושל ההליך בעניינם של התוקפים, היא שהכשירה את הקרקע לביטול כתב-האישום.

25. באשר לקבוצת השיקולים הבאים בגדר נסיבות האישיות של הנאשם, קבע כבוד השופט טירקל:

"מבקש אני להעיר כי בין הנסיבות האחרות המצדיקות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם את

הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו, לפי סעיף 80 לחוק העונשין, יש מקום לשקול גם קריטריונים ושיקולים שיסודם במידת החסד והרחמים ולא רק כאלה שיסודם במידת הדין. כוונתי לנסיבות אישיות יוצאות-דופן של הנאשם, שהתהוו עקב המעצר או המאסר, כגון: התפרקות התא המשפחתי, התמוטטות כלכלית, פגיעה חמורה בבריאות וכיוצא באלה.

חכמינו אמרו, אמנם לעניינים אחרים, כי "הכל לפי המבייש והמתבייש" (כתובות, מ, א [א]; בבא קמא, פג, ב [ב], במשנה, ובעוד מקומות). בהשאלה של הרעיון לענייננו, ניתן לומר שיש להביא בחשבון השיקולים לא רק את מעשי הרשויות אלא גם את הפגיעה בנאשם. (ע"פ 1767/94 חגי יוסף נ' מדינת ישראל, פ"ד נג(1) 505 [1999], 528-529).

26. ואמנם, אין חולק כי המבקש נפגע בגופו במהלך האירוע המפורט בכתב-האישום, וסבל משבר בקרסול ובצלע. ב"כ המבקש עצמו ציין בדיון שהתקיים לפניי, כי אמנם המבקש "יכול לתבוע מליונים" מהתוקפים, אך אין המדובר באופציה ריאלית שכן הוא חושש מהם. אלא, שההליך לפי סעיף 80 אינו אמור להוות תחליף נגיש, מהיר ופחות מסורבל, כשקיים אפיק הולם של תביעה נזיקית, וכך אכן נקבע בפסיקת בית-המשפט העליון (בעניינו של מערער שזוכה זיכוי מוחלט):

"על נסיבותיו האישיות של המערער והוצאותיו יש להצטער, ברם אין בהן כדי להביא לשיפוי את נזקיו מקופת המדינה. המדובר בנזק שאיננו יתום, יש לו אבות והם השלושה שתקפו את המערער. כפי שציין בית המשפט קמא, מצבו של המערער אינו נובע מכתב האישום, אלא מנסיבות האירוע הקשה גופו. בפני המערער פתוחה איפוא הדלת לתבוע מתוקפיו את מלוא הנזקים שנגרמו לו כתוצאה מהתקיפה, ואין בנסיבות אלה כשלעצמן להצדיק פיצוי מכוח סעיף 80. דבר זה כולל גם את ההוצאות במסגרת ה'סולחה'... (ע"פ 1109/09 שיבלי נגד מדינת ישראל [4.1.10], פסקה י"א לפסק-דינו של כבוד השופט (כתוארו אז) רובינשטיין, הדגשות שלי - ד.מ.מ.).

27. המבקש הגיש אסופת מסמכים הנוגעים למצבו הכלכלי, הכוללים, בין היתר, תיקי הוצל"פ בסכומים גבוהים שנפתחו טרם האירוע. ככלל, לא הוכח שהגשת כתב-האישום הביאה להתדרדרות במצבו הכלכלי של המבקש. ההיפך הוא הנכון, כאשר בישיבת יום 4.5.17, במסגרת הליכי המ"ת ובתזכורת ערבויות (לשאלת בית-המשפט), הבהיר המבקש כי ההתדרדרות במצבו הכלכלי החלה שנתיים לפני כן. המבקש פירט, כי כשנתיים לפני כן, שותפו לעסק הערים עליו, הפיל אותו כלכלית, והוא נאלץ למכור את ביתו ואת רכבו. בנוסף, צבר חובות בסך חצי מליון ₪ ונפתחו כנגדו תיקי הוצל"פ, ועל רקע האמור ניסה למכור את עסקו כמתואר בכתב-האישום.

28. המבקש אמנם שהה תקופה לא מבוטלת במעצר ובמעצר בתנאי איזוק, אך כפי שפורט לעיל, הליך המעצר נוהל כולו בחסות הסכמה לקיומן של ראיות לכאורה, כאשר שחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריאח התעכב אך ורק בשל הקושי לאתר חלופה ראויה עבורו (כשיצוין, כי נאשם 2 הועבר למעצר בתנאי איזוק כחודש וחצי לפני המבקש).

29. בהקשר של תקופת המעצר מאחורי סורג ובריה (146 ימים, שהם כמעט 5 חודשים) אוסיף, כי בפסיקה מן העת האחרונה נקבע פרמטר נוסף: נקודת המוצא שצריכה להנחות את שיקול-הדעת השיפוטי במסגרת הליך לפי סעיף 80 לחוק היא, שאין מקום להורות על פיצוי ועל החזר הוצאות הגנה לנאשם ששהה במעצר פחות מ- 9 חודשים, היא תקופת המעצר הנקובה בחוק שבה אמור להסתיים משפטו של נאשם בטרם הארכה של בית-המשפט העליון (ראו בעניין **בוגנים**, פסקה 21 לפס"ד של כבוד השופט מלצר ופסקה 1 לפסק-דינו של כבוד השופט עמית). ברי, כי המדובר בהנחיה ובשיקול אחד מני רבים, אך בעניינו של המבקש, משך מעצרו והסיבות שהביאו לדחיות בעניינו מבססים את ההכרעה שאינו ראוי לפסיקת פיצוי או החזר הוצאות הגנה.

30. עיינתי בפסק-הדין הרבים שהגיש לעיוני ב"כ המבקש, אך הנסיבות בכולם אינם דומים כלל לעניינו של המבקש - בין אם בטיב הזיכוי, בין אם בנסיבות האישיות של המערערים/נאשמים או בסיבות שהביאו להתמשכות המעצר וההליך.

31. לפיכך, שוכנעתי שלא התקיימו בעניינו של המבקש "נסיבות אחרות" המצדיקות פסיקת פיצוי או החזר הוצאות.

אני רואה לנכון לחזור על כך, שבנסיבות תיק זה, ועל-פי "מבחן מאזן של צדק", הראייה הרחבה לפיה ביטול כתב-האישום בהסכמה היה חלק מהסדר כולל לגבי שני נאשמים אשר הגנתם נוהלה במקשה אחת, מהווה את הבסיס המרכזי לדחיית הבקשה. לכך, יש להוסיף את כל השיקולים שנסקרו לעיל, כמצוות הפסיקה, כך שאין המדובר במקרה המצדיק קבלת הבקשה לפי סעיף 80 לחוק.

32. **המזכירות תשלח החלטה זו לב"כ הצדדים, והסניגור יעדכן את המבקש.**

ניתנה היום, כ"ט טבת תשע"ט, 06 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.